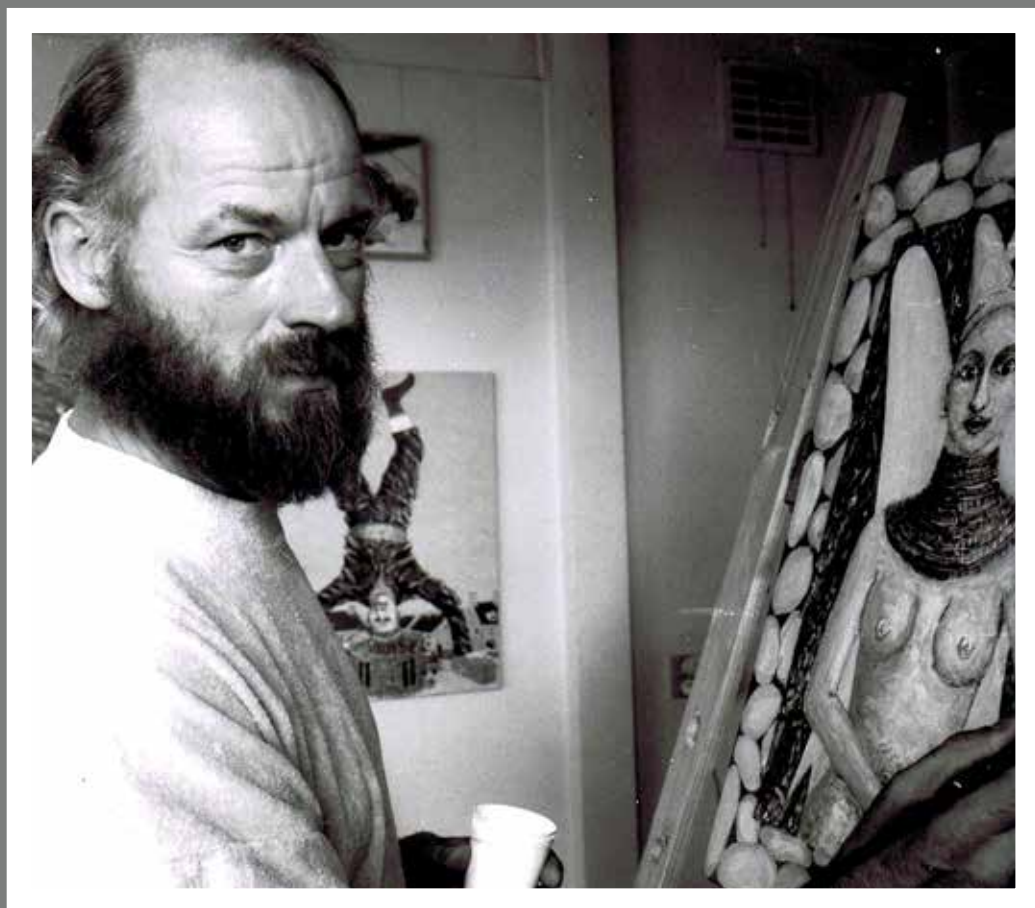

WILLEM HOOGEVEEN KUNSTENAAR

WERKEN TUSSEN POLDER EN MAATSCHAPPIJ

NUMMER 5 - Schilderijen

Colofon

Deze boekjes worden uitgegeven door *stichting Luchtkastelen*, de *Kunstenaars Vereniging Flevoland* en *stichting De Zijderups*.

De boekjes komen onregelmatig uit.

De boekjes kosten €10,- per stuk, inclusief porto en zijn te bestellen via de administratie.

Rekeningnummer Luchtkastelen:
NL81 SNSB 0928 4204 26

Redactie:
Hein Walter

Administratie
heinwalter@tiscali.nl
06 51924882

Woord vooraf

Willem Hoogeveen heeft een enorm oeuvre achtergelaten! Groot werk, klein werk, objecten, schilderijen, schetsen. Daarnaast is er een groot archief vol krantenberichten en artikelen. We willen die nalatenschap beetje bij beetje ontsluiten. Dat doen we door het publiceren van deze boekjes. Die worden in kleine oplage gedrukt; we zetten ze ook op de website van de KVF: www.flevokunst.nl. Dit is het vijfde nummer.

In dit nummer leggen we de focus op de schilderijen van Willem. Met name de schilderijen uit het begin van de jaren '90 zou je niet meteen herkennen als werk dat door Willem is gemaakt, maar ook daar zie je wel al de thema's die later vaker gaan terugkomen. De varkens, bijvoorbeeld, en de schoppen.

Willem documenteerde zijn werk goed en vermeldde in fotoboeken de titels en de jaartallen.

Het commentaar dat bij sommige schilderijen staat, is van ons, en dus dertig jaar later geschreven, zonder Willems medeweten.

Op een bepaald moment stapte hij, op aanraden van Bob van Walderveen, die in de jaren negentig de voorzitter was van de KVF, over op het ruimtelijke werk, maar ook daarna bleven zijn tekeningen de basis voor zijn werk.

JannieKeuper/Hein Walter

Twee vogels - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Een schilderij waarin abstracte en figuratieve elementen zijn gecombineerd. Iets wat Willem eigenlijk altijd heeft gedaan, ook later in zijn ruimtelijk werk. *Het laatste 3D dat hij maakte, was het werk in Natuurkunstpark 2020: een ladder, een poolstok en 'twee vogels'.* In dit schilderij hiernaast zie je ook twee vogels; ze schuilen achter grote kleurvlakken. Of zitten ze klem? Het kan allebei. De kleurvelden vallen op. Geel en paars zijn tegengestelde kleuren in de kleurencirkel, en oranje en blauw zijn dat ook. De contrasterende kleuren versterken het gevoel van miscommunicatie. Daar gaat het werk in Natuurkunstpark ook over: we proberen tot elkaar te komen, maar echt communiceren is lastig. Het is een van de belangrijke thema's van onze tijd.

Doornroosje - 1993
61 x 76 cm / Acryl op board

Doornroosje wordt in het sprookje na honderd jaar slapen wakker gekust. Zal deze zandmevrouw ook worden wakker gekust? Haar lichaam nodigt daartoe uit, maar de dode meeuwenkop werkt niet echt mee. Zijn de handen van haar, of zijn het graaiende onderaardse handen? En van wie

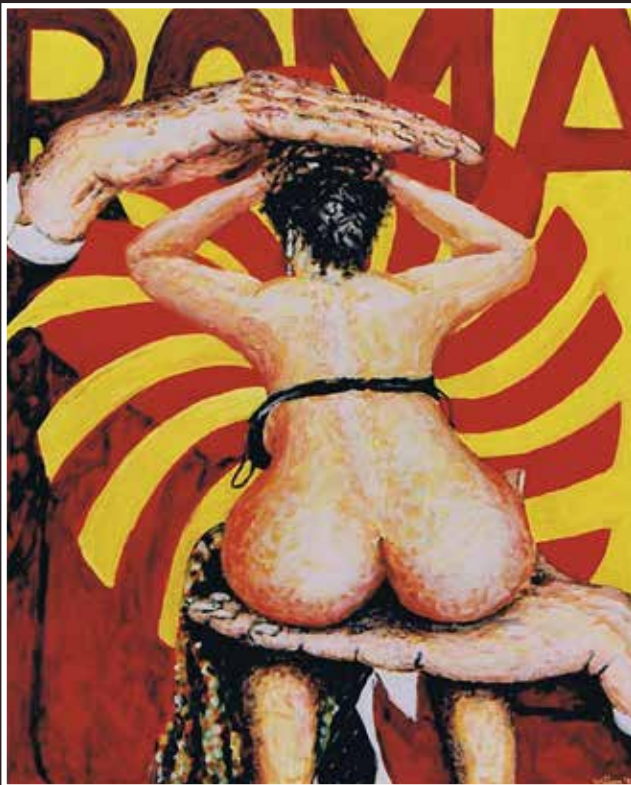
zijn de voetstappen? Een prins die kwam kijken en weer wegliep? Geen interesse? Zou deze schone slaapster onze Moeder Aarde kunnen zijn? We kunnen haar redden, maar we doen het niet. Nu, zo'n dertig jaar later, kunnen we toch wel concluderen dat we geen prins zijn.

Vrouw en vogel - 1993
61 x 76 cm / Acryl op board

*Een variatie op 'The beauty and the beast'? Al kunnen we ons dan tegelijk afvragen wie hier het beest is! De mens of de vogel...
De veertjes liggen verspreid in het rond; hier is sprake een innige verstrengeling geweest, ...of is het een heftige houtgreep. Het rood is de kleur van de liefde, maar ook de kleur van de verhitting.*

Jaren later maakte Willem een ruimtelijk werk over het perfecte lichaam van de vrouw. Dat bleek een lichaam met een paar pondjes meer. Misschien ging dit schilderij daar ook al over.

Frederico - 1993
61 x 76 cm / Acryl op board

Een naakte vrouw, met een b.h. omlaag getrokken. Ze zit met haar handen in het haar. Ze zit op een hand, een ander houdt haar de hand boven het hoofd. In grote letters lezen we ROMA. Het schilderij lijkt een verwijzing naar de film Roma van Federico Fellini. In die film komen scènes voor in een borddeel en in een variété-theater. De vrouwen worden door mannen in pak gedragen, beschermd en uitgekleeft. Een weinig benijdenswaardige positie.

Oogst - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Met dit schilderij laat Willem al vroeg zien dat hij zich verbonden voelt met boeren, met het land, met het harde werken van zaaïen en oogsten, maar dan wel met een knipoog naar het plezier ervan en de schoonheid. Dansend aardappelloof. Ze kijken de kunst af van ballet-dansers.

Zonder titel
Zonder informatie

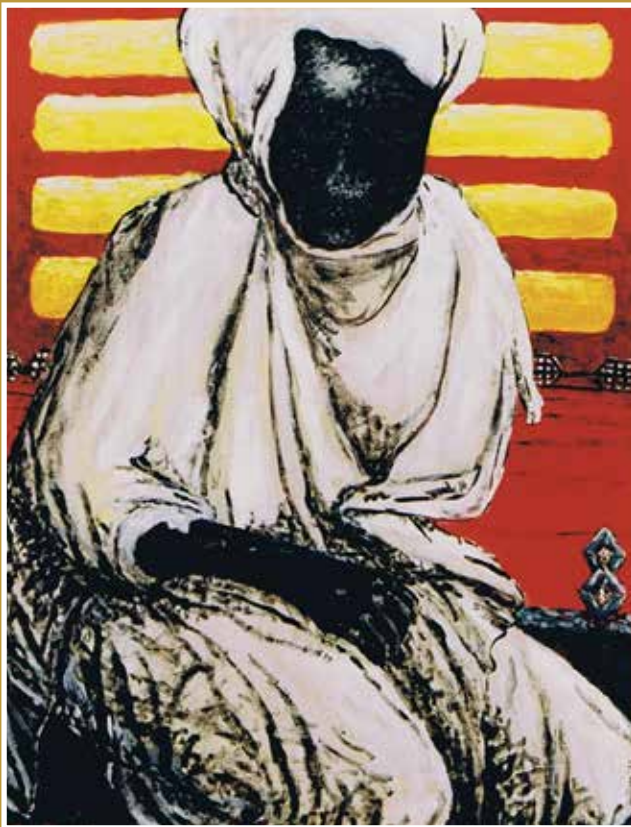
Een schilderij waar niets bij staat, geen titel, geen gegevens.

Het wit lijkt op de foto een gat. Het is een spiegel. We kijken hier naar een wolkenlucht, weerspiegeld in een plas water - die spiegelt. Die donkere groeven zijn voren in de aarde. Dit is de plek op het land waar de eg draaide, waar een kuil ontstond zodat het regenwater erin bleef staan. We kijken naar de grond en tegelijk naar boven, naar de hemel. Hij heeft op verschillende manieren die twee werelden met elkaar weten te verenigen: hier de aardse wereld van de boeren en de hemel.

Willem schilderde op zijn atelier, aan de hand van een foto, of uit zijn herinnering? Hij kwam in ieder geval vaak genoeg op het land om de herinnering aan natte klei levend te houden.

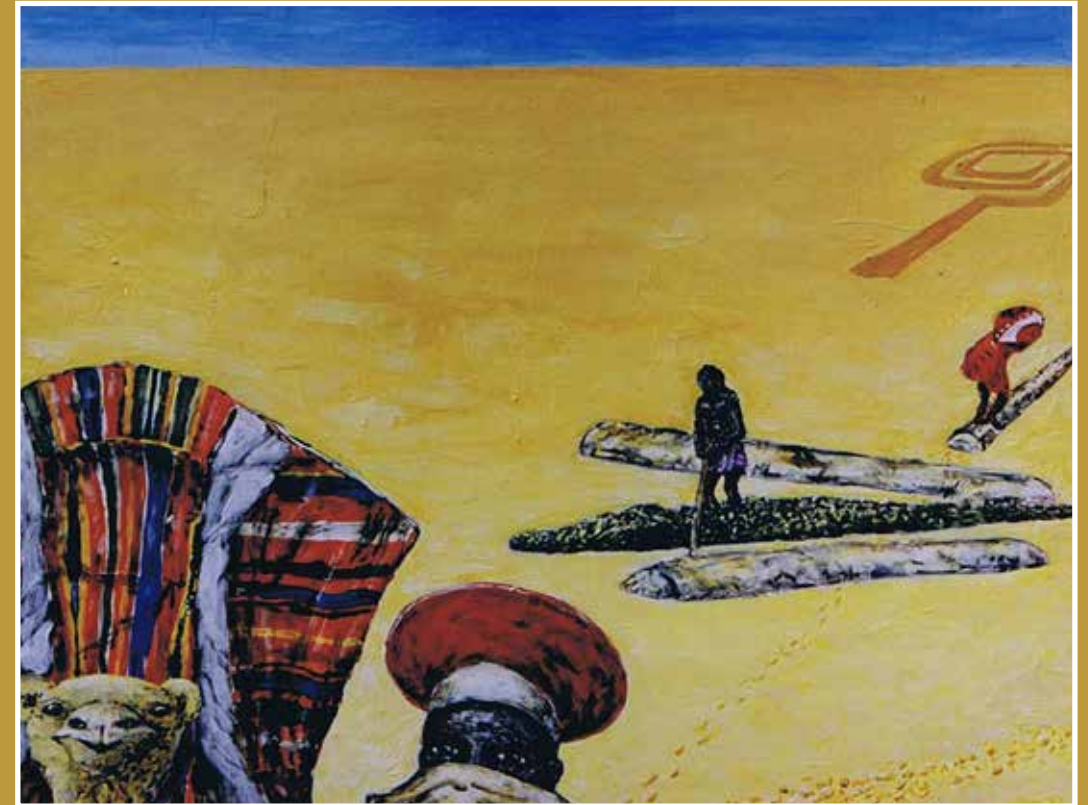
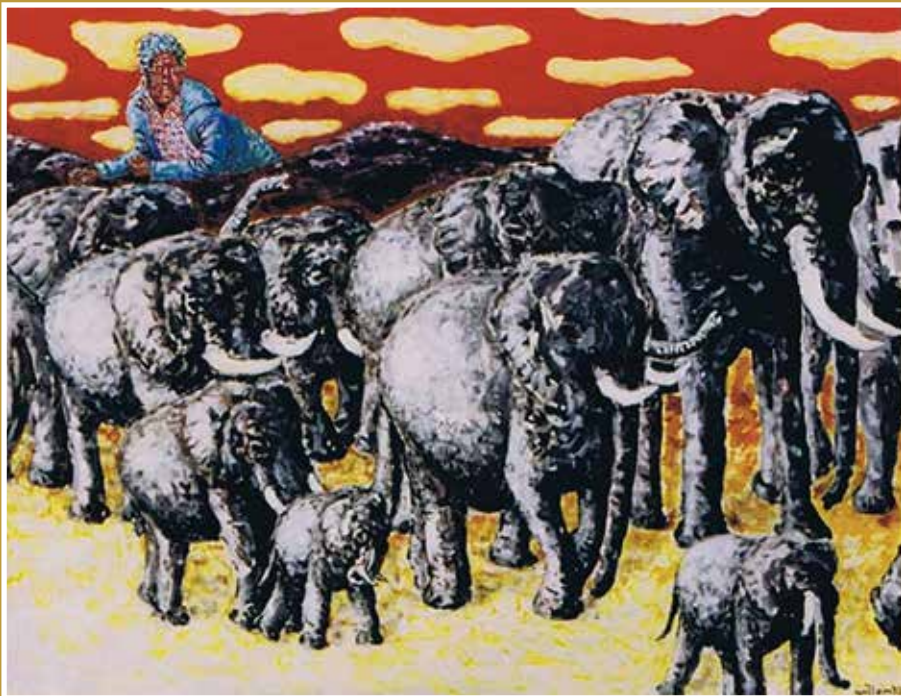
Willem voelde zich solidair met de boeren en hij zocht eigentijdse manieren om hun wereld in beeld te brengen. Als een moderne Vincent van Gogh wilde hij het leven van de boeren schilderen.

Vrouw - 1993
61 x 76 cm / Acryl op board

In de map zitten vijf foto's van schilderijen die we kunnen beschouwen als een reisje naar een andere wereld. Letterlijk en figuurlijk! Een Afrikaanse vrouw, olifanten op reis, een zee van zand... de polderman stapt even uit zijn polderland en gaat op vakantie naar de woestijn. Hij vindt daar weinig vruchtbare grond. Zijn inspiratie wortelt daar niet.

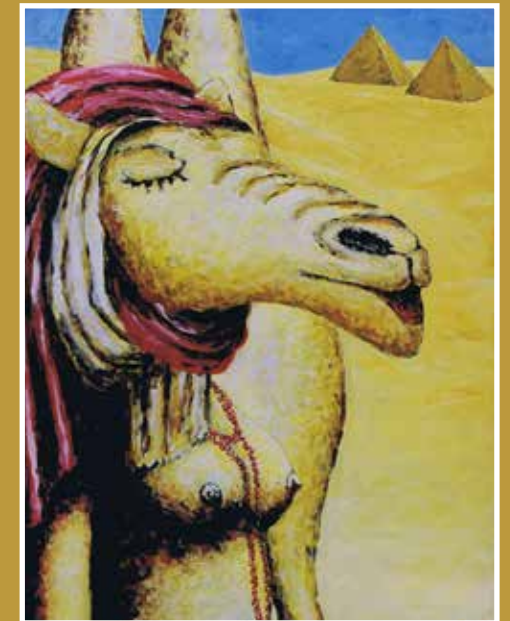
Naar 't Noorden - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Magiese zandzee - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Associatie - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Twee - 1993
61 x 47 cm / Acryl op board

Geen titel
Geen gegevens

Ook bij deze twee schilderijen staan geen gegevens. Het is een raadselachtig schilderij: een ei met tanden en handen die een web weghalen. Is het een schreeuw van de ongeboren kip? Is het een spinnenweb of wordt hier verwezen naar het wereldwijde web? Van wie zijn die handen? Het schilderij roept meer vragen op dan het antwoorden geeft. Het ei blijft stemloos.

Geen titel
Geen gegevens

Het witte gat doet denken aan het schilderij met het gat in de natte klei. Ook dit gat is een spiegel - het water tussen de boten spiegelt dus ook echt.

Vallen hier mensen tussen schip en schip - de wal is niet geschilderd.

Schilderde Willem mensen die buiten de boot vallen en wilde hij ons als kijker daaraan spiegelen? M.a.w. het had iedereen kunnen overkomen! Wij hadden het net zo goed ook kunnen zijn die daar in het water liggen. U en ik.

Dorpsfeest - 1991
Acryl op board

Willem had wat met varkens. Hij voelde zich ook verbonden met boeren die varkens houden om ze uiteindelijk te slachten.

Kun je als kunstenaar beide kanten dienen? Natuurlijk is er middenpad: daar waar de boeren respectvol met de dieren omgaan. Daar waar consumenten willen betalen voor een gelukkig varken. Daar waar de varkens, voordat ze worden opgegeten, een goed leven hebben. Dus schilderde Willem vrolijke varkens, varkens die genieten van het bestaan.

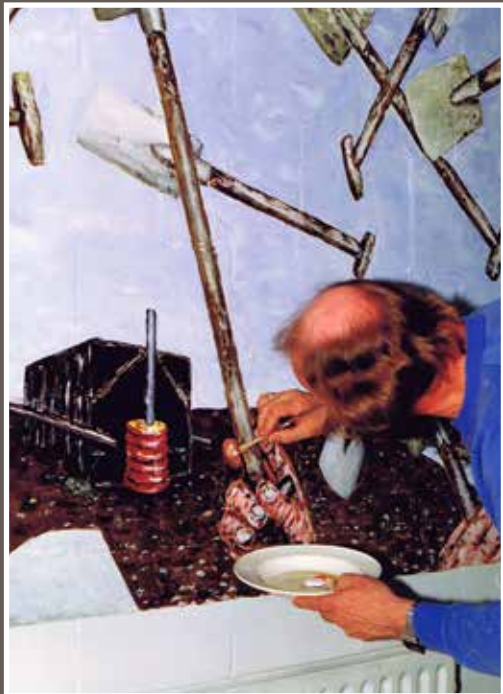
Mochten er boeren en consumenten zijn die het goede pad dreigen verliezen - kijk naar deze schilderijen en het komt weer goed.

Maandagmorgen 2
1991
50 x 65 cm
Gouache op papier

Zonder titel
Geen gegevens

Ode aan hen die aan de schop stonden, maar met lege handen bleven staan - 1992
47,5 x 98 cm / Acryl op board

Van dit schilderij zijn twee versies, een direct op de muur en de ander op paneel voor aan de muur. De titel geeft de boodschap. De schop komt veel terug in het werk van Willem. De Noord-oostpolder is drooggelegd door mannen met schoppen. Zij hebben het zwaarste werk gedaan en wij hebben ons leven hier aan hen te danken.

Terug in de tijd: Willem kreeg in 1988 een cadeau van Jannie, een cursus schilderen. Hij was eerst ontzet, wist niet zo goed wat hij daarmee aan moest, maar later...

Hij schreef bij een eerste tentoonstelling: "Na zijn eerste schilderles woensdag 14 december 1988 's middags om 14.00 uur was Willem om. De gevoelige snaar was geraakt. Vanaf dat moment schildert hij met passie. Sinds het begin krijgt hij les van Marian van de Fliert."

De schilderijen die hij maakte in 1990 zijn nog wat oppervlakkig. Oefeningen in verf en streken.

Aardmannetje - 1990
30 x 40 cm / Krijt op papier

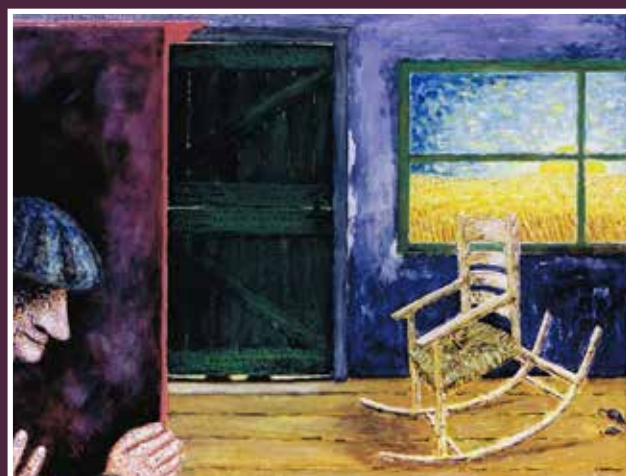
Hoi - 1990
50 x 65 cm / Gouache op papier

In 1991 begint de stem van Willem zich te vormen. Hij heeft een boodschap te vertellen!

Willem schreef:

“In zijn werk wordt Willem gedreven door de overtuiging dat de mogelijkheden van de mens onuitputtelijk zijn. We zijn in staat tot ongelooflijk creatieve daden. Zowel een alles vernietigende oorlog als hartverwarmende medemenselijkheid. Met een knipoog richt Willem zijn aandacht op het vooruitstrevende, optimistische en vertroostende handelen van mensen. Hij probeert alles om zich heen met mededogen te bekijken., omdat dat in zijn visie de sleutel is om medemenselijk met elkaar om te gaan op deze aardkloot.”

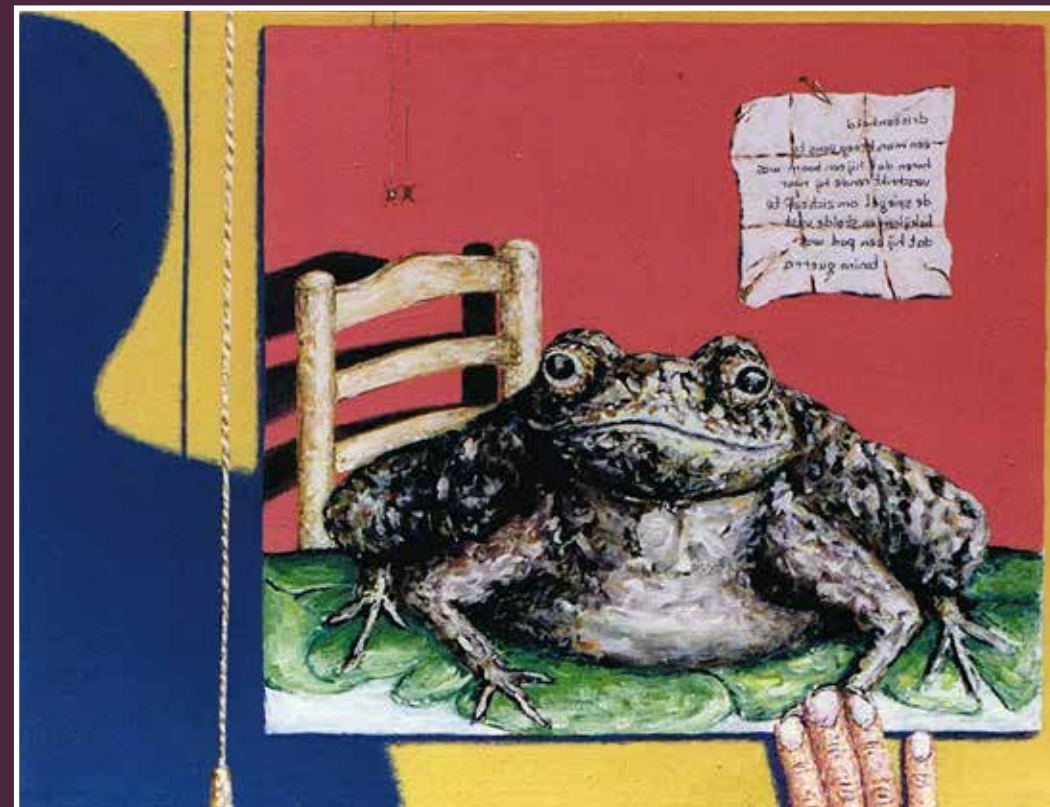
De drie borden - 1991
57 x 75 cm / Acryl op doek

Het wachten - 1991
57 x 75 cm / Acryl op doek

Van Gogh schilderde de Aardappeleters, bij Willem hebben ze er sperziebonen bij en een eitje.

Wat hier opvalt is het lege bord. Er is gedekt voor drie, maar er eten maar twee mensen. Komt die derde later? Of is het een herinnering aan iemand die niet meer komt?

In het schilderij 'Wachten' zien we onder de deur de schaduw van twee voeten. Heeft iemand geklopt of aangebeld? We zien links iemand die zich schuil houdt achter een schot. Die wil blijkbaar niet gezien worden, die wil dat dat de persoon achter de deur denkt dat er niemand thuis is. Ze houden elkaar aan het wachten en geen van beiden beweegt. De schommelstoel wel, die schommelt door. Op de deur heeft Willem de situatie beschreven!

Drieëenheid - 1991
57 x 75 cm / Acryl op doek

Willem had kritiek op de Katholieke Kerk. Hij vond dat ze hun macht misbruikten. Dit schilderij lijkt door de titel te gaan over de kerk, maar bij nader beschouwing is het meer een filosofische gedachte. We zien een pad, een hand van iemand en een schaduw. Is dat de drieëenheid? Er hangt een tekst op de muur, in spiegelbeeld. Met een spiegel kun je de tekst lezen, het blijkt een citaat van Tonino Guerra.

“Drieëenheid
Een man kreeg eens te horen dat hij een boom was. Verschrikt rende hij naar de spiegel om zichzelf te bekijken en stelde vast dat hij een pad was.”
Het schilderij heeft hier de functie van een spiegel. Wij, de beschouwers van het schilderij, kijken naar onszelf en ontdekken dat we niet zo mooi zijn als we dachten.

Willem begreep meteen dat als je als kunstenaar een boodschap hebt, je ook met je boodschap naar buiten moet treden. M.a.w., je moet exposeren.

De eerste exposities waar Willem aan meedeed:

Schokland - '91

De Cirkel, Almere - '91

De Fontein, Lelystad - '91

Bibliotheek Emmeloord - '91

Voorheen de Fontein, Lelystad - '92

Meubelhandel A.G. De Boer, Emmeloord - '92

Domeinkantoor Emmeloord - '92

De Cirkel, Almere - De Lineaal - '93

Ploegproject Nooroostpolder - '93

Mijn kleine gele fietsje -1991

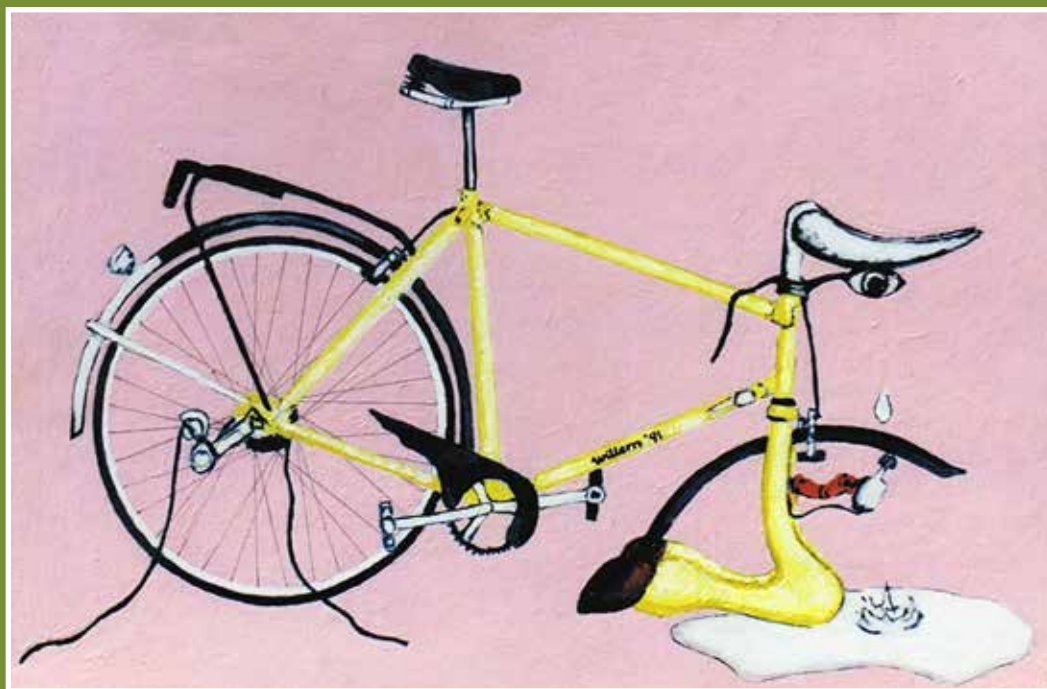
27,5 x 42 cm / Acryl op board

Het stuur en het lampje van de fiets zijn zó geschilderd dat ze een oog en een twee hoorns vormen. Op de grond ligt een plasje water van de tranen die het fietsje plengt. De voorvork is veranderd in een stel stierenpoten.

Het is een natuurgetrouwe afbeelding van een fiets, behalve dan de aanpassingen.

De vraag die je als kijker stelt is: huilt de fiets omdat hij kapot is? De ketting ligt eraf. Of huilt het misschien omdat het fietsje Willem mist? Hij is niet meer nodig.

Terzijde: Zou Willem het beeld Stierenkop van Picasso hebben gekend? Die maakte van een racefietszadel en een stuur een kop van een stier met het stuur als twee hoorns.

Graan - 1991

58 x 58 cm / Acryl op board

Dit schilderij is qua thematiek wel des Willems, maar niet qua stijl. Het is schilderachtig, met een wat grove toets en niet zo vormvast.

We zien een enorme kip, of een mens verkleed als kip, die twee bont geschilderde figuurtjes de verkeerde kant op wijst.

De kip verbergt en beschermt het graan! Daar moeten ze van af blijven.

De kinderhater -1991
48 x 58 cm / Acryl op board

De letters op de achtergrond geven net voldoende van hun betekenis bloot om de naam W.C. Fields te herkennen. Dat het schilderij met film te maken heeft, kun je ook al zien aan de zijkanten! Het is een beeldje van een filmrol.

W.C. Fields (1880 - 1946) was een filmkomiek, een cynicus, een alcoholist en hij stond bekend als hater van honden en kinderen.

Stadskantoor -1992
47,5x 98 cm / Acryl op board

*Willem werkte in dit tijd bij de Kunstuit-
leen. Hij kon best goed met individuele
ambtenaren overweg, maar niet met zijn*

*baas, waarvan Willem zag dat hij nooit
subsidie gaf aan plaatselijke kunstenaars.
Er zouden olifanten moeten komen die
de porselein- en papierkast van het ge-
meentehuis eens flink overhoop moesten
gooien!*

Erotiek -1992
50 x 65 cm / Acryl op doek

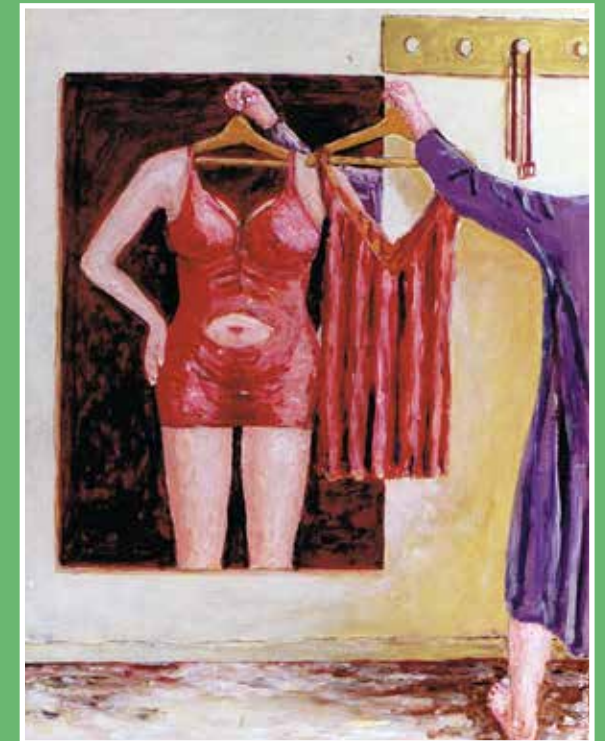
*Een peepshow! Je voelt je als
kijker voyeur. De kleur rood is niet
voorniks gekozen, de kleur van de
opwinding.*

*Tegelijk is er weinig expliciets
bloot te zien. Willem blijft
beschaafd.*

Fantasie -1992
47 x 61 cm / Acryl op doek

Een bijzondere vervorm-spiegel.

*Het is een cliché, maar vrouwen
denken vaak van zichzelf dat ze te
dik zijn. Ze kijken in de spiegel en
zien in het spiegelbeeld hun buik
door de stof heen knallen.*

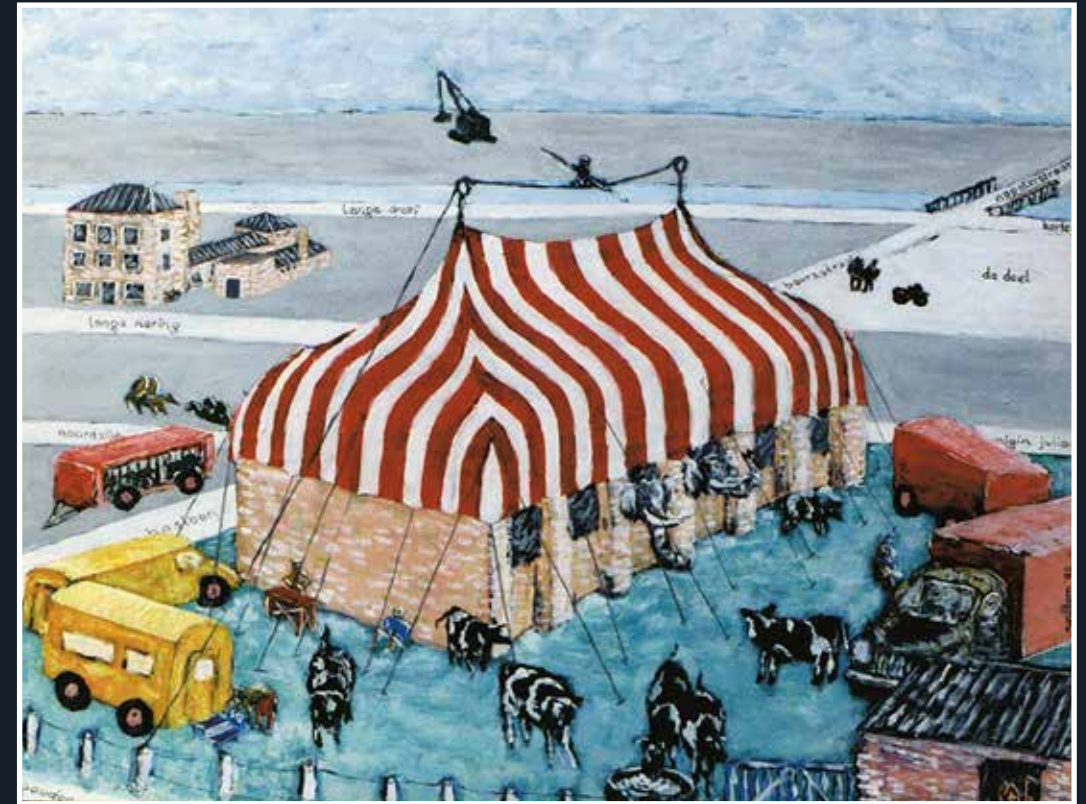

Arnold -1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Arnold is de broer van Willem. We nemen aan dat hier een van de pijnlijke ongelukjes is geschilderd die deze wildebras heeft meegemaakt als kind. Arnold was met zijn kop in het warme teer van een pas geasfalteerde weg terechtgekomen. Per ongeluk of expres? En ook nog een spijker in zijn voet. Of dat tegelijk gebeurde of dat het verschillende voorvallen zijn, dat vertelt het schilderij niet.

Koningin Juliana kan komen (1951) -1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Internet is een rijke bron van informatie: "Koningin Juliana bezoekt een Walcherse boer in de Noordoostpolder, 13 juli 1951", staat bij een foto van Koningin Juliana met hoed en wapperende jas, temidden van een rij mensen met klederdracht. Als er hoog bezoek komt, dan moet alles spik en span. De wc is dan natuurlijk schoongemaakt - al zal de majesteit er waarschijnlijk geen gebruik van hebben gemaakt.

Goudenregenstraat 8 - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Waar nu huizen staan, was in het begin alleen maar zand en klei. Een enkel gebouw, wat straten die al aangelegd zijn en beloven druk te gaan worden. Willem geeft ons een blik uit het verleden. Geen huizen, maar wel al een circus! Hier komen olifanten en koeien elkaar tegen. Misschien is het vergezocht en helemaal niet het idee dat Willem erbij had, maar in Emmeloord waren er ook vreemdelingen. Geen olifanten, maar boeren uit Zeeland en andere provincies, die hier huis en grond waren beloofd. Niet iedereen zag die belofte waargemaakt.

We moeten er waarschijnlijk niet teveel achter zoeken; dit schilderij is gewoon een soort verslaglegging. Het is in ieder geval voor de bewoners van Emmeloord fijn dat hij de straten erbij geschreven heeft, zodat je kunt bepalen waar je bent.

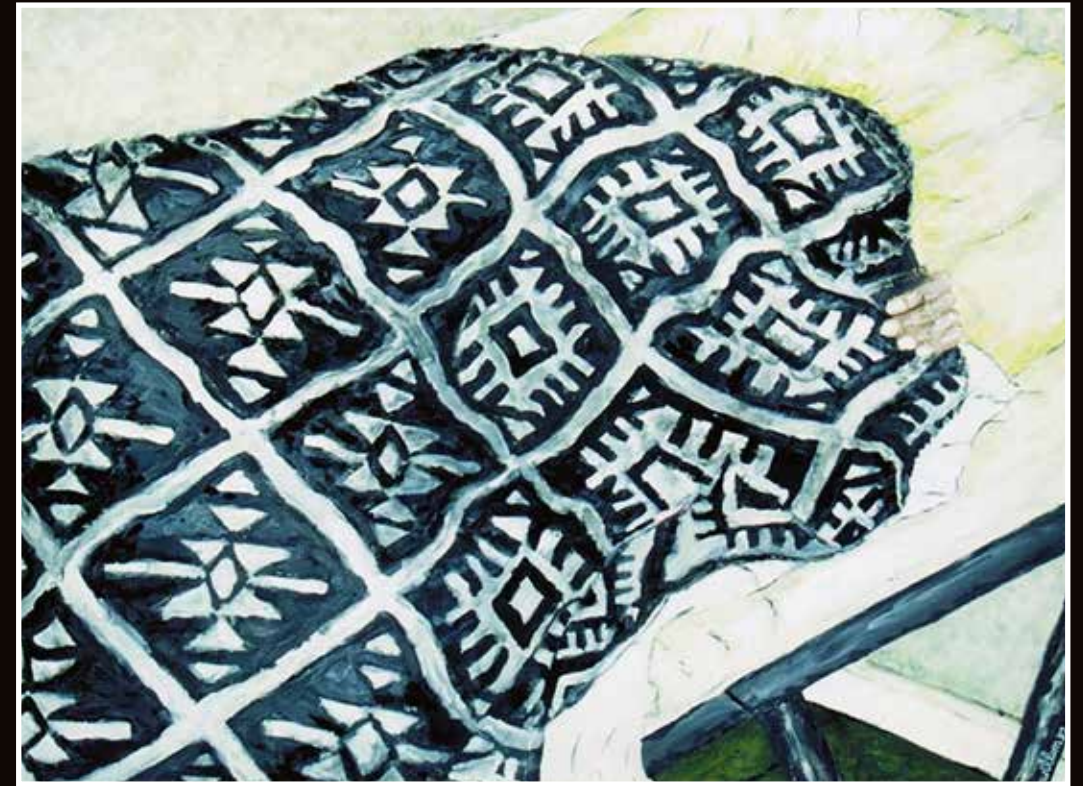

Alleen - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Stoned en dronken op bed, vormeloos en haast doorzichtig... in je hoofd misschien op reis naar Segou, maar feitelijk alleen. Het zou niemands droom moeten zijn!

Genegenheid - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

De koningin van de piepers? Ze zit op de troon zoals de Egyptische koninginnen troonden, maar omringd door aardappelen verliest zo'n hoogheid toch wat van haar betovering.

Na Bernhard bajesklant - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Als Willem politie zag, dan riep hij iets over Bernhard, of ze hem al hadden opgepakt. Het was in de tijd van Lockheed. Heel dapper natuurlijk... maar 's avonds kroop hij angstig en klein onder dekens.

Grasoogst - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Boeren, ervaren met het oogsten van gras en landarbeid, zullen ongetwijfeld verhalen kunnen vertellen over dingen die misgaan, ongelukken, etc. Dit schilderij zou zomaar zo'n verhaal kunnen zijn.

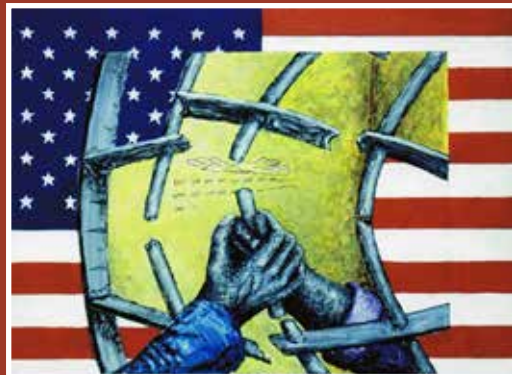

Grenzeloos - 1992
76 x 61,5 cm / Acryl op board

Vluchtelingen! Dat onderwerp loopt als een rode draad door het oeuvre van Willem.

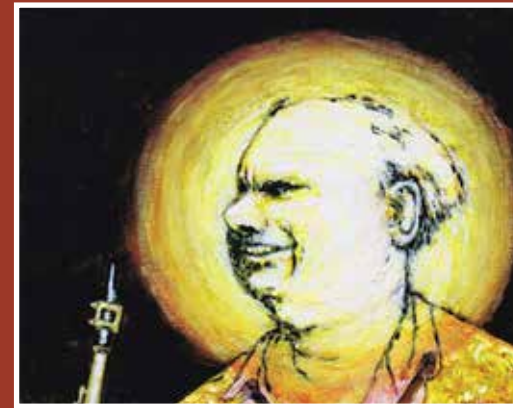
Dit werk is een pleidooi om de grenzen te laten verdwijnen, omdat niemand kiest voor de plek waar hij/zij uit het ei komt.

In 1992 werd het verdrag van Maastricht ondertekend, waardoor binnen Europa de grenzen verdwenen. Dat heeft er tot nu toe niet voor gezorgd dat we een grenzeloze wereld kennen. De grens ligt nu wat verder weg. Voor vluchtelingen is er nog steeds een grens.

Eens - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Amerika, het land van de vrijheid - maar ook het land van de onvrijheid. Als de mensen van binnen en van buiten elkaar de hand schudden... dan komt het goed.

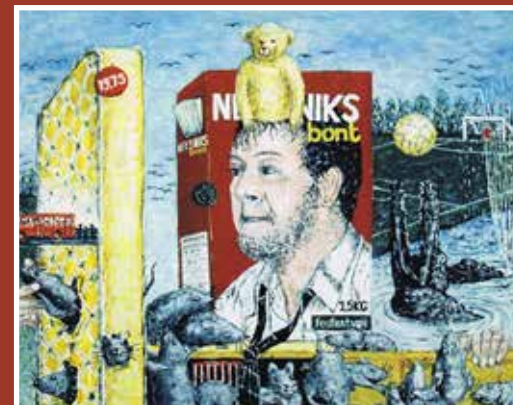

Van the Man - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

Van Morrison, zanger, gitarist en saxofonist. Een van de muzikale helden van Willem.

Bob - 1992
47 x 61 cm / Acryl op board

De Raggende Manne, een band waarvan de platen vast ook in de cd-kast van Willem staan. Bob Fosko was de leadzanger. Ze maakten hectische Jazz-Punk en maakten maatschappijkritische werk, zoals Willem ook graag deed.

De tentoonstelling bij meubelhandel A.G. de Boer in Emmeloord.
Van 8 t/m 18 september 1992

De kwetsbaarheid van het menselijk individu

20 november 1992

De opening van de tentoonstelling Amnesty / KVF
in het domeinkantoor in Emmeloord